

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1988

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
599

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ & ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Αριθ. 83345

Ετικέττα γεωργικών φαρμάκων, καθορισμός και τυποποίηση σήμανσης, προφυλάξεων και διάταξης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τα άρθρα 14 και 22 του Ν. 721/77 «Για την έγκριση κυκλοφορίας και τη σήμανση των γεωργικών φαρμάκων».

2. Την υπουργική απόφαση ΦΕΚ 587/Β/17.9.86 «Για την τοξικολογική κατάταξη, συσκευασία και σήμανση των γεωργικών φαρμάκων».

3. Το Π.Δ. 329/83 «Για την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων ουσιών».

4. Τις οδηγίες και τα σχέδια ετικέττας που δίνει ο FAO στην ειδική έκδοσή του «GUIDLINES ON GOOD LABELING PRACTICE FOR PESTICIDE» 1985.

5. Τις γνωμοδοτήσεις αριθμ. 3 και 4 της 5ης Συνεδρίασης/1988 του ΑΣΥΓΕΦ πάνω στο θέμα.

6. Τις αριθμ. 344172/7.5.86 (ΦΕΚ 318/Β/9.5.86) και 260347/16.2.87 (ΦΕΚ 83/Β/12.2.87) κοινές αποφάσεις των Πρωθυπουργού και Υπουργού Γεωργίας «Περί αναθέσεως αρμοδιοτήτων Υπουργού Γεωργίας στους Υφυπουργούς Γεωργίας Δημ. Πιτσιώρη και Κων. Τσιγαρίδα», αποφασίζουμε:

Κεφάλαιο Α'

Καθορισμός και τυποποίηση συμβόλων και φράσεων

Ορίζουμε και τυποποιούμε ως ακολούθως τα σύμβολα και τις φράσεις που πρέπει να φέρονται στη συσκευασία των γεωργικών φαρμάκων προκειμένου να επισημειώνονται οι κίνδυνοι κατά την αποθήκευση, τη μεταφορά, το χειρισμό και την εφαρμογή τους καθώς και οι προφυλάξεις για την αποφυγή των κινδύνων αυτών.

1. Σύμβολα

1α. Αφορούν ουσίες.

1α.α. Εκρηκτικές, όπως ορίζονται με το εδαφ. 2α του άρθρου 2 του Π.Δ. 329/83. Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο που ορίζεται με το άρθρο 16 εδαφ. 1γ του ίδιου Π.Δ.

1α.β. Οξειδωτικές, όπως ορίζονται με το εδαφ. 2β του άρθρου 2 του Π.Δ. 329/83. Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο που ορίζεται με το άρθρο 16 εδαφ. 1γ του ίδιου Π.Δ.

1α.γ. Εξαιρετικά εύφλεκτες, όπως ορίζονται με το εδαφ. 1γ του άρθρου 2 του Π.Δ. 329/83. Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο που ορίζεται με το άρθρο 16 εδαφ. 1γ του ίδιου Π.Δ.

1α.δ. Πολύ εύφλεκτες, όπως ορίζονται με το εδαφ. 2δ του Π.Δ. 329/1983. Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο που ορίζεται με το άρθρο 16 εδαφ. 1γ του ίδιου Π.Δ.

1α.ε. Πολύ τοξικές, τοξικές και επιβλαβείς όπως ορίζονται με το άρθρο 3 της υπουργικής απόφασης ΦΕΚ 587/Β/86. Για τις ουσίες αυτές

αντιστοιχούν τα σύμβολα και οι λέξεις που τα συνοδεύουν που ορίζονται με το άρθρο 4 της ίδιας απόφασης.

1α.στ. Διαβρωτικές, όπως ορίζονται με το εδαφ. 2θ του άρθρου 2 του Π.Δ. 329/83. Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο που ορίζεται με το άρθρο 16 εδαφ. 1γ του ίδιου Π.Δ.

1β. Τα σύμβολα της παρ. 1α του παρόντος Κεφ. εκτυπώνονται με μαύρο χρώμα σε πορτοκαλί επιφάνεια μεγέθους μεγαλύτερου από ένα τετραγωνικό εκατοστό.

1γ. Η ύπαρξη και η επιλογή του κατάλληλου κατά περίπτωση συμβόλου εξαρτάται από τις ιδιότητες κάθε σκευάσματος και καθορίζεται με την απόφαση για την έγκριση κυκλοφορίας του.

1δ. Τα σύμβολα, οι λέξεις που τα συνοδεύουν και τα όρια των κινδύνων που επιβάλλουν την ύπαρξή τους στη συσκευασία των γεωργικών φαρμάκων περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης. Τα όρια των κινδύνων είναι εκείνα που ορίζονται με το Π.Δ. 329/83 και την υπουργική απόφαση ΦΕΚ 587/Β/86.

2. Ενδείξεις επικινδυνότητας, περιορισμών στην κυκλοφορία και χρήση και προφυλάξεις.

2α. Τυποποιημένες φράσεις με τις οποίες επισημειούνται:

2α.α. Κίνδυνοι κατά την αποθήκευση, μεταφορά και το χειρισμό των γεωργικών φαρμάκων - Φράσεις R.

Οι τυποποιημένες φράσεις R και οι συνδυασμοί τους μαζί με τις περιπτώσεις που αφορούν, είναι εκείνες που παρατίθενται στο Παράρτημα II, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

2α.β. Κίνδυνοι για το οικοσύστημα από την εφαρμογή των γεωργικών φαρμάκων.

Οι τυποποιημένες φράσεις RO και οι συνδυασμοί τους μαζί με τις περιπτώσεις που αφορούν, είναι εκείνες που παρατίθενται στο Παράρτημα III, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

2α.γ. Περιορισμοί στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων με στόχο την προστασία του χρήστη, του οικοσυστήματος και της Δημόσιας Υγείας.

Περιλαμβάνονται:

2α.γα. Απαγορεύσεις: Οι τυποποιημένες φράσεις A μαζί με τις περιπτώσεις που αντιστοιχούν είναι εκείνες που παρατίθενται στο Παράρτημα IV₁, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

2α.γβ. Λοιποί περιορισμοί για την προστασία των καταναλωτών γεωργικών προϊόντων.

Οι τυποποιημένες φράσεις Π είναι εκείνες που παρατίθενται στο Παράρτημα IV₂, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

2α.δ. Προφυλάξεις: Κατά την αποθήκευση, μεταφορά και το χειρισμό των γεωργικών φαρμάκων. Οι τυποποιημένες φράσεις S και οι συνδυασμοί τους μαζί με τις περιπτώσεις που αφορούν, είναι εκείνες που παρατίθενται στο Παράρτημα V, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

2α.ε. Λοιπές προφυλάξεις κατά την εφαρμογή των γεωργικών φαρμάκων με στόχο την προστασία των χρηστών και της Δημόσιας Υγείας (SY), του οικοσυστήματος (SO) καθώς και ειδικές για τα ζιζανιοκτόνα

(SZ). Οι τυποποιημένες φράσεις SY, SO και SZ είναι εκείνες που παρατίθενται στο Παράρτημα VI που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

2β. Τρόπος γραφής των τυποποιημένων φράσεων στη συσκευασία (ετικέτα).

2β.α. Χρώμα γραμμάτων: Όλες οι φράσεις που ορίζονται με την παρ. 2α του παρόντος κεφαλαίου γράφονται με μαύρα γράμματα.

2β.β. Μέγεθος και είδος γραμμάτων:

Για τις φράσεις που αφορούν κινδύνους και περιορισμούς (R, RO, A και Π) καθώς και προφυλάξεις για την ασφάλεια αποθήκευσης, μεταφοράς και χρήσης (S και SY) το μέγεθος των γραμμάτων δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερο των 8 σημείων (2 MM).

Για τις φράσεις κινδύνων και απαγορεύσεων (R, RO και A) καθώς και για το συνδυασμό S₁/S₂ το είδος των γραμμάτων θα πρέπει να τις κάνει εμφανέστερες του υπόλοιπου κειμένου (π.χ. κεφαλαία ή παχέα ή ημίμαυρα κ.λπ.).

Εξάλλου το μέγεθος των γραμμάτων του κοινού ονόματος του δρώοντος συστατικού που γράφεται στην κύρια στήλη κάτω από την εμπορική ονομασία πρέπει να είναι τουλάχιστον 1/3 εκείνων της εμπορικής ονομασίας (βλέπε και εδάφιο 2βα του Κεφ. Β της παρούσας).

2γ. Η ύπαρξη και η επιλογή των κατάλληλων κατά περίπτωση φράσεων στην ετικέτα καθώς και η αναγκαιότητα ή μη ύπαρξης των αντίστοιχων προφυλάξεων για κάθε επιλεγόμενη φράση κινδύνου (R, RO) εξαρτάται από τις ιδιότητες κάθε γεωργικού φαρμάκου και καθορίζεται με την έγκριση κυκλοφορίας του.

Κεφάλαιο Β'

Διάταξη, περιεχόμενο και εμφάνιση ετικέτας.

1. Ομαδοποίηση των φράσεων

Ανάλογα με το στόχο που έχουν οι τυποποιημένες φράσεις του προηγούμενου κεφαλαίου αναγράφονται ομαδοποιημένα στην ετικέτα ως εξής:

1α. Όλες μαζί οι φράσεις που αφορούν κινδύνους για τον άνθρωπο και απαγορεύσεις (R και A) καθώς και ο συνδυασμός S₁/S₂.

1β. Οι προφυλάξεις για το χρήστη και τη Δημόσια Υγεία (S, εκτός από εκείνες που αφορούν συνθήκες αποθήκευσης, και SY) όλες μαζί σ' επιφάνεια με πορτοκαλί χρώμα.

1γ. Όλες μαζί οι φράσεις που αφορούν κινδύνους για το οικοσύστημα καθώς και οι αντίστοιχες προφυλάξεις (RO και SO) μέσα σε πλαίσιο με μαύρο περίγραμμα.

1δ. Όλες μαζί οι ειδικές φράσεις που αφορούν τα ζιζανιοκτόνα (SZ).

2. Περιεχόμενο και Διάταξη

Ορίζουμε το περιεχόμενο και δίνουμε τις εξής κατευθύνσεις όσον αφορά τη διάταξη του κειμένου της ετικέτας των γεωργικών φαρμάκων.

2α. Η ετικέτα μπορεί ν' αποτελείται από μία, δύο, τρεις ή και περισσότερες στήλες. Η στήλη που περιέχει τις πληροφορίες κλειδιά για το προϊόν χαρακτηρίζεται κύρια. Οι υπόλοιπες συμπληρωματικές.

Η κύρια στήλη καταλαμβάνει πάντα τη μεγαλύτερη επιφάνεια της συσκευασίας.

2β. Σαν πληροφορίες κλειδιά που πρέπει να γράφονται στην κύρια στήλη θεωρούμε:

2β.α. Την ταυτότητα του προϊόντος και συγκεκριμένα:

- Εμπορικό όνομα, περιεκτικότητα, μορφή (είδος) (διεθνώς αναγνωρισμένη σύντημη).

- Κοινό όνομα (με λατινική και ελληνική γραφή), περιεκτικότητα, μορφή (είδος) (η απόδοσή της στα ελληνικά).

- Έγγυημένη σύνθεση.

- Τοξικοί διαλύτες, όπως ορίζονται με το Π.Δ. 454/83.

- Έγκριση κυκλοφορίας (μπορεί να γράφεται και σε άλλη στήλη κοντά στον αριθμό παρτίδας και το καθαρό περιεχόμενο).

- Στόχος(οι) για τον οποίο προορίζεται (με μία φράση).

2β.β. Τα σύμβολα και τις φράσεις επικινδυνότητας για τον άνθρωπο και τις απαγορεύσεις (φράσεις R και A) καθώς και τη φράση για την προστασία των παιδιών (συνδυασμός S₁/S₂).

2β.γ. Την ταυτότητα των υπεύθυνων για την ποιότητα και την κυκλοφορία του προϊόντος (παρασκευαστής, αντιπρόσωπος, τυποποιητής, υποσυσκευαστής).

2γ. Πληροφορίες που πρέπει ν' αναγράφονται επίσης στην ετικέτα και που ανάλογα με το διαθέσιμο χώρο τοποθετούνται στην κύρια ή τις συμπληρωματικές στήλες είναι:

2γ.α. Προφυλάξεις που αφορούν το χρήστη και τη δημόσια υγεία (φράσεις S, εκτός από εκείνες που αφορούν συνθήκες αποθήκευσης για τη σταθερότητα ή την ποιότητα του προϊόντος και SY).

Γράφονται σε εμφανές σημείο, όσο γίνεται πλησιέστερα στα σύμβολα και στις φράσεις επικινδυνότητας).

2γ.β. Αντίδοτο, πρώτες, βοήθειες, τηλέφωνο κέντρου δηλητηριά-

σεων. Κοντά στις φράσεις του προηγούμενου εδαφίου (1α, βα).

2γ.γ. Ενδείξεις επικινδυνότητας και προφυλάξεις για το περιβάλλον (φράσεις RO και SO). Σε εμφανές σημείο.

2γ.δ. Φάσμα δράσης.

2γ.ε. Φυτοτοξικότητα (κοντά στο φάσμα δράσης).

2γ.στ. Οδηγίες χρήσης (τρόπος παρασκευής, τρόπος και χρόνος εφαρμογής του φυεαστικού υγρού ή της σκόνης).

2γ.ζ. Περιορισμοί για την προστασία του κατανάλωτή (Φράσεις Π).

Σε μέρος εμφανές κοντά στις οδηγίες χρήσης.

2γ.η. Ειδικές φράσεις για τα ζιζανιοκτόνα σε μέρος εμφανές κοντά στις οδηγίες χρήσης.

2γ.θ. Συνδυαστικότητα, κοντά στις οδηγίες χρήσης.

2γ.ι. Η ημερομηνία παρασκευής και, εφόσον χρειάζεται, ημερομηνία λήξης.

2γ.ια. Συνθήκες αποθήκευσης (αντίστοιχες φράσεις S) και χρονική σταθερότητα του σκευάσματος.

2γ.ιβ. Αριθμός παρτίδας και καθαρό βάρος (όγκο).

3. Η διάταξη των πληροφοριών στην ετικέτα ανάλογα με τον αριθμό των στηλών της παρατίθεται ενδεικτικά στα Σχέδια I, II και III που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Σχέδιο I: Ετικέτα μιας στήλης. Μπορεί να έχει εφαρμογή στις περιπτώσεις που οι χρήσεις του προϊόντος είναι περιορισμένες και οι φράσεις κινδύνων και προφυλάξεων λίγες. Συνήθως είναι κατάλληλη για σκευάσματα που δεν εμπίπτουν σε κατηγορία τοξικότητας:

Σχέδιο II: Ετικέτα δύο στηλών.

Σχέδιο III: Ετικέτα τριών στηλών.

4. Έντυπο προσκολλημένο στην ετικέτα

Σε περίπτωση που το μέγεθος της συσκευασίας δεν επιτρέπει να περιληφθούν στην ετικέτα μ' ευανάγνωστα γράμματα οι πληροφορίες που χρειάζονται με βάση την παρ. 2 του παρόντος κεφαλαίου χρησιμοποιείται πρόσθετο έντυπο στέρεα επικολλημένο στην ετικέτα. Το χαρτί και ο τρόπος γραφής του εντύπου είναι τα ίδια μ' εκείνα της κύριας ετικέτας. Όταν χρησιμοποιείται πρόσθετο έντυπο:

1α. Στην κύρια στήλη της κύριας ετικέτας αναγράφεται η φράση «Πριν από κάθε χρήση διαβάστε το έντυπο που είναι κολλημένο στην ετικέτα». Η φράση αυτή γράφεται σε θέση εμφανή με γράμματα που ελκύουν την προσοχή (Κεφαλαία, παχέα, ημίμαυρα κ.λπ.).

1β. Στο έντυπο αναγράφονται, πλέον των πληροφοριών που έκαναν αναγκαία την ύπαρξή του, και οι εξής πληροφορίες:

Σύμβολα κινδύνων, όνομα προϊόντος, οδηγίες χρήσης, τελευταία επέμβαση πριν τη συγκομιδή, οδηγίες για την ασφαλή χρήση, πρώτες βοήθειες, αντίδοτο, τηλ. κέντρου δηλητηριάσεων, όνομα και Δ/ση παρασκευαστή αντιπρόσωπου, τυποποιητή και συσκευαστή, αριθμό έγκρισης κυκλοφορίας.

5. Δεύτερη συσκευασία

5α. Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται δεύτερη συσκευασία τόσο η εσωτερική όσο και η εξωτερική φέρουν πλήρη ετικέτα.

5β. Σε περίπτωση που η δεύτερη συσκευασία επιβάλλεται για την ασφάλεια μεταφοράς και αποθήκευσης του προϊόντος να είναι ενισχυμένη, ώστε να εξασφαλίζει την επιδιωκόμενη ασφάλεια.

6. Πρόσθετες ενδείξεις:

Πλέον των πληροφοριών που καθορίζονται με την παράγραφο 2 του παρόντος κεφαλαίου ο υπεύθυνος για την κυκλοφορία ενός γεωργικού φαρμάκου μπορεί να προσθέσει στην ετικέτα του.

6α. Το σήμα της εταιρείας ή φράσεις που την αφορούν.

6β. Σήμα ή σύμβολα που η εταιρεία έχει συνδέσει με την εμπορία των γεωργικών φαρμάκων που κυκλοφορεί.

6γ. Πικτογράμματα που αφορούν τις προφυλάξεις χωρίς αυτό ν' αποβαίνει σε βάρος των αντίστοιχων φράσεων και συμβόλων, όπως ορίζονται με το Κεφ. Α της παρούσας.

Ενδεικτικά πικτογράμματα περιλαμβάνονται στο Παράρτημα VII της παρούσας απόφασης.

6δ. Ο παρασκευαστής μπορεί να προσθέσει επιπλέον προφυλάξεις, εφόσον έχει στοιχεία που να τις αιτιολογούν.

Κεφάλαιο Γ'

Περιορισμοί στη Διάταξη, την εμφάνιση, το περιεχόμενο και το είδος και μέγεθος των γραμμάτων

1. Δεν επιτρέπεται

1α. Να χρησιμοποιείται το πορτοκαλί χρώμα σε άλλο σημείο της ετικέτας εκτός από τα σύμβολα κινδύνων και την επιφάνεια όπου αναγράφονται οι προφυλάξεις για τον άνθρωπο (φράσεις S και SY).

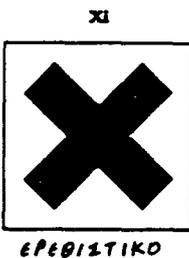
1β. Η χρήση εικόνων στην ετικέτα εκτός από τα πικτογράμματα, της παρ. 6γ του προηγούμενου κεφαλαίου.

- LC₅₀ 2 - 20 MG/LIT αέρος ή
- Για τα στερεά με εξαίρεση τα δολώματα και τα σκευάσματα σε μορφή δισκίων οξεία LD₅₀ από στόματος 50-500 MG/KGR ή οξεία LD₅₀ από δέρματος 100-1000 MG/KGR
- Για τα υγρά καθώς και τα δολώματα, τα σκευάσματα σε μορφή δισκίων και τις σκόνες με τεμαχίδια διαμέτρου μικρότερης από 50 MM οξεία LD₅₀ από στόματος 200-2000 MG/KGR ή οξεία LD₅₀ από δέρματος 400-2000 MG/KGR

και γενικά για τις ουσίες στις οποίες αντιστοιχεί μια από τις φράσεις R₂₂, R₂₁, R₂₀, R₁₈, (ανάλογα με την ένταση του κινδύνου), R₁₂, R₁₀, R₁₀ (ανάλογα με την ένταση του κινδύνου), R₁₇ (ανάλογα με την ένταση του κινδύνου). (βλέπε και Παράρτημα II).

Ουσίες και παρασκευάσματα όχι διαβρωτικά τα οποία με άμεση παρατεταμένη ή επαναλαμβανόμενη επαφή με το δέρμα ή τους βλεννογόνους μπορούν να προκαλέσουν φλεγμονές. Επίσης εκείνα που μπορεί να προκαλέσουν οφθαλμικό ερεθισμό.

Πρόκειται για ουσίες στις οποίες αντιστοιχεί μία από τις φράσεις R₃₈, R₃₆, R₁₁, R₁₃, R₃₇. (βλέπε και Παράρτημα II).

Ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία σε επαφή με ζωντανούς ιστούς μπορούν να επιδράσουν καταστρεπτικά πάνω σ' αυτούς. Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί η φράση R₃₄ ή R₃₅ (βλέπε και Παράρτημα II).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΦΡΑΣΕΙΣ R - ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΝ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ

- R₁ «Εκρηκτικό σε ξηρή κατάσταση». Για εκρηκτικές ουσίες και παρασκευάσματα που κυκλοφορούν στην αγορά υπό μορφή διαλύματος ή σε υγρή μορφή, π.χ. νιτροκυτταρίνη με άζωτο πάνω από 12.6%.
- R₂ «Κίνδυνος εκρήξεως από τράνταγμα, τριβή, φωτιά ή άλλες πηγές ανάφλεξης». Για ουσίες και παρασκευάσματα συμπεριλαμβανομένων και των οργανικών υπεροξειδίων εκτός από εκείνα για τα οποία απαιτείται η φράση R₃. Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο E. (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₃ «Πολύ μεγάλος κίνδυνος έκρηξης από τράνταγμα, τριβή, φωτιά ή άλλες πηγές ανάφλεξης». Για ουσίες και παρασκευάσματα που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα, όπως άλατα πικρικού οξέος, PETN (τετρανιτρικός πενταερυθρίτης) και ορισμένα μη αραιωμένα οργανικά υπεροξειδία όπως το υπεροξειδίο διβενζουλίου. Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο E. (βλέπε και παράρτημα I).
- R₄ «Σχηματίζει πολύ ευαίσθητες εκρηκτικές μεταλλικές ενώσεις». Για ουσίες και παρασκευάσματα που μπορούν να προκαλέσουν ευαίσθητα εκρηκτικά μεταλλικά παράγωγα π.χ. πικρικό οξύ, σουφονικό οξύ.
- R₅ «Θέρμανση μπορεί να προκαλέσει έκρηξη». Για θερμικώς ασταθείς ουσίες και παρασκευάσματα που δεν ταξινομούνται ως εκρηκτικά: π.χ. υπερχλωρικό οξύ 50%.

- R₆ «Εκρηκτικό σε επαφή ή χωρίς επαφή με τον αέρα». Για ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία είναι ασταθή σε θερμοκρασίες περιβάλλοντος: π.χ. ακετυλένιο.
- R₇ «Μπορεί να προκαλέσει πυρκαϊά». Για δραστικές ουσίες και παρασκευάσματα: π.χ. φθόριο, υδροθειώδες νάτριο.
- R₈ «Σ' επαφή με καύσιμο υλικό μπορεί να προκαλέσει φωτιά».
  - Για άλλες οξειδωτικές ουσίες και παρασκευάσματα εκτός των οργανικών υπεροξειδίων που μπορούν να προκαλέσουν φωτιά ή να αυξήσουν τον κίνδυνο της φωτιάς όταν βρεθούν σε επαφή με καύσιμα υλικά.
  - Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο O (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₉ «Εκρηκτικό όταν αναμιχθεί με καύσιμα υλικά».
  - Για άλλες ουσίες και παρασκευάσματα (εκτός από εκείνες που απαιτείται R₁₁ ή R₈) που μπορούν να καταστούν εκρηκτικά όταν αναμιχθούν με καύσιμα υλικά: π.χ. ορισμένες χλωρικές ενώσεις.
  - Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο O (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₀ «Εύφλεκτο».
  - Για υγρές ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία έχουν σημείο ανάφλεξης ίσο με ή ανώτερο από 21° C και κατώτερο από ή ίσο με 55° C. Εντούτοις, στην πράξη έχει αποδειχθεί ότι ένα παρασκεύασμα που έχει σημείο ανάφλεξης ίσο με ή ανώτερο από 21° C και κατώτερο από ή ίσο με 55° C δεν είναι απαραίτητο να ταξινομηθεί ως εύφλεκτο αν το παρασκεύασμα αυτό δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να συντηρήσει την καύση και μόνο για τόσο χρόνο ώστε να μην υπάρχουν λόγοι που να το καθιστούν επικίνδυνο για αυτούς που το χρησιμοποιούν ή για άλλα άτομα.
- R₁₁ «Πολύ εύφλεκτο».
  - Για στερεές ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία μπορούν εύκολα να αναφλεγούν μετά από σύντομη επαφή με πηγή ανάφλεξης και τα οποία εξακολουθούν να καίγονται ή να αναλίσκονται μετά την απομάκρυνση της πηγής ανάφλεξης.
  - Για υγρές ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία έχουν σημείο ανάφλεξης κατώτερο από 21° C, αλλά δεν είναι εξόχως εύφλεκτα.
  - Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο F (βλέπε και Παράρτημα I).

Επιπλέον η ίδια φράση αντιστοιχεί σε:

  - οργανικά υπεροξειδία που έχουν ιδιότητες ευφλέκτου ακόμη και όταν δεν είναι σε επαφή με άλλα καύσιμα υλικά για τα οποία αντιστοιχεί το σύμβολο O (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₂ «Εξαιρετικά εύφλεκτο».
  - Για αέριες ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία είναι εύφλεκτα στον αέρα υπό κανονική πίεση.
  - Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο F (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₃ «Εξαιρετικά εύφλεκτο υγροποιημένο αέριο».
  - Για αέριες ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία είναι εύφλεκτα στον αέρα από κανονική πίεση όταν διατίθενται στην αγορά υπό υγροποιημένη μορφή.
  - Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο F (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₄ «Αντιδρά βίαια με νερό». Για ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία αντιδρούν έντονα με το νερό: π.χ. ακετυλοχλωρίδιο, αλκαλικά μέταλλα, τετραχλωριούχο τιτάνιο.
- R₁₅ «Σε επαφή με νερό ελευθερώνονται πολύ εύφλεκτα αέρια».
  - Για ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία, όταν βρεθούν σε επαφή με νερό ή υγρό αέρα, εκπέμπουν λίαν εύφλεκτα αέρια σε επικίνδυνες ποσότητες, σε μια ελάχιστη ταχύτητα 11 KG/H.
  - Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο F (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₆ «Εκρηκτικό όταν αναμιχθεί με οξειδωτικές ουσίες». Για ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία αντιδρούν εκρηκτικά με οξειδωτικές ουσίες: π.χ. ερυθρός φώσφορος.

- R¹⁷ «Αυτοαναφλέγεται στον αέρα.»
Για ουσίες και παρασκευάσματα που μπορούν να αναπτύξουν υψηλή θερμοκρασία και ταίρια να αναφλέγονται σε επαφή με τον αέρα σε θερμοκρασίες περιβάλλοντος και χωρίς καμία πρόσφορα εφέρεση ελεύθερα.
- R¹⁸ «Κατά τη χρήση μπορεί να σχηματιστεί εύφλεκτα/εκρηκτικά μίγ-
τηλα I.)
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο F (βλέπε και Παράρ-
τημα I.)
- R¹⁹ «Μπορεί να σχηματιστεί εκρηκτικά υπερóxηδρα.»
Για ουσίες και παρασκευάσματα που μπορούν να σχηματιστούν υπερóxηδρα κατά την αποθήκευση: π.χ. διαλυόμενα, I.4-
διοξείδιο.
- R²⁰ «Βαθρόν όταν εισπνέεται»
LC₅₀ δι εισπνοής εις ποντικούς: 2 < LC₅₀ ≤ 20 MG/L
4H
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο Xn (βλέπε Παράρ-
τημα I.)
- R²¹ «Βαθρόν σε επαφή με το δέρμα»
LC₅₀ από του δέρματος εις ποντικούς για τα υγρά: 4H
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο Xi (βλέπε Παράρ-
τημα I.)
- R²² «Βαθρόν σε περιττωση κατάποσης»
LD₅₀ από του δέρματος εις ποντικούς για τα υγρά: 4H
Για τις ουσίες που αντιστοιχεί το σύμβολο Xi η λέγω τοξικότη-
τας από δέριματος (βλέπε Παράρτημα I.)
- R²³ «Τόξικο όταν εισπνέεται»
LD₅₀ από στόματος (βλέπε και Παράρτημα I.)
Για τις ουσίες που αντιστοιχεί το σύμβολο T λέγω τοξικότητας
από στόματος (βλέπε Παράρτημα I.)
- R²⁴ «Τόξικο σε επαφή με το δέρμα»
LD₅₀ από του δέριματος εις ποντικούς για τα υγρά: 4H
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο T.
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο T.
Για τις ουσίες που αντιστοιχεί το σύμβολο T λέγω τοξικότητας
από στόματος (βλέπε Παράρτημα I.)
- R²⁵ «Τόξικο σε περιττωση κατάποσης»
LD₅₀ από του στόματος εις ποντικούς: 25 < LD₅₀ ≤ 200
MG/KG.
Για τις ουσίες που αντιστοιχεί το σύμβολο T λέγω τοξικότητας
από στόματος (βλέπε Παράρτημα I.)
- R²⁶ «Πολύ τοξικό όταν εισπνέεται.»
LD₅₀ από του δέριματος εις ποντικούς: 0,5 MG/L/4H
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο T* (βλέπε και Πα-
ράρτημα I.)
- R²⁷ «Πολύ τοξικό σε επαφή με το δέρμα.»
LD₅₀ από του δέριματος εις ποντικούς η κουβέλια: ≤ 50 MG/
KG.
Για τις ουσίες που αντιστοιχεί το σύμβολο T* λέγω τοξικότη-
τας από δέριματος (βλέπε Παράρτημα I.)
- R²⁸ «Πολύ τοξικό σε περιττωση κατάποσης»
LD₅₀ από του στόματος εις ποντικούς: ≤ 25 MG/KG.
Για τις ουσίες που αντιστοιχεί το σύμβολο T* λέγω τοξικότη-
τας από δέριματος (βλέπε Παράρτημα I.)
- R²⁹ «Σε επαφή με το νερό ελευθερώνεται τοξικά αέρια.»
Για ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία, όταν έρθουν σε επαφή
με νερό ή υγρό αέρα, ελευθέρωνουν πολύ τοξικά αέρια σε εφελκόμενες
επικινδύνους ποσότητες: π.χ. φωσφίνιο του αρσίου, πενταβόου-
χος φωσφορος.
- R³⁰ «Κατά τη χρήση γίνεται πολύ εύφλεκτο.»
Για παρασκευάσματα που τα ίδια ή εν τω μεταξύ υφίστανται ως εφ-
φλεκτα αλλά μπορούν να καταστούν εύφλεκτα εάν απλωθούν ή η
εύφλεκτα πηκτικά υφίστανται.
- R³¹ «Σε επαφή με οξέα ελευθερώνονται τοξικά αέρια.»
Για ουσίες και παρασκευάσματα που αντιστοιχούν με οξέα και εκλύ-
ουν τοξικά αέρια σε επικινδύνους ποσότητες: π.χ. υδροχλωρικό οξύ
υψηλή θερμοκρασία και ταίρια να αναφλέγονται σε επαφή με τον
αέρα σε θερμοκρασίες περιβάλλοντος και χωρίς καμία πρόσφορα
εφέρεση ελεύθερα.
- R³² «Σε επαφή με οξέα ελευθερώνονται πολύ τοξικά αέρια.»
Για ουσίες και παρασκευάσματα που αντιστοιχούν με οξέα και εκλύ-
ουν τοξικά αέρια σε επικινδύνους ποσότητες: π.χ. υδροχλωρικό οξύ
υψηλή θερμοκρασία και ταίρια να αναφλέγονται σε επαφή με τον
αέρα σε θερμοκρασίες περιβάλλοντος και χωρίς καμία πρόσφορα
εφέρεση ελεύθερα.
- R³³ «Κίνδυνος αβροιστικών επιδόσεων»
Για ουσίες και παρασκευάσματα όταν η συσσώρευση στο ανθρώ-
πινο σώμα είναι πιθανή και μπορεί να προκαλέσει αμνησία, που
επιβλαβής δεν επαρκεί για να δικαιολογηθεί τη χρήση του R48.
- R³⁴ «Προκαλεί εγκαύματα»
Για ουσίες και παρασκευάσματα όταν η συσσώρευση στο ανθρώ-
πινο σώμα είναι πιθανή και μπορεί να προκαλέσει αμνησία, που
επιβλαβής δεν επαρκεί για να δικαιολογηθεί τη χρήση του R48.
- R³⁵ «Προκαλεί σοβαρά εγκαύματα»
Για ουσίες και παρασκευάσματα όταν η συσσώρευση στο ανθρώ-
πινο σώμα είναι πιθανή και μπορεί να προκαλέσει αμνησία, που
επιβλαβής δεν επαρκεί για να δικαιολογηθεί τη χρήση του R48.
- R³⁶ «Επιδείξει τα πάγια»
Για ουσίες και παρασκευάσματα όταν η συσσώρευση στο ανθρώ-
πινο σώμα είναι πιθανή και μπορεί να προκαλέσει αμνησία, που
επιβλαβής δεν επαρκεί για να δικαιολογηθεί τη χρήση του R48.
- R³⁷ «Επιδείξει το αναπνευστικό σύστημα»
Για ουσίες και παρασκευάσματα που μπορούν να προκαλέσουν συ-
σπασμικές κρυσταλλικές αμνησίες.
- R³⁸ «Επιδείξει το αναπνευστικό σύστημα»
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο Xi (βλέπε και Πα-
ράρτημα I.)
- R³⁹ «Κίνδυνος πολύ σοβαρών μόνιμων βλαβών υγείας»
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο Xi (βλέπε και Πα-
ράρτημα I.)

για τις οποίες αντιστοιχούν οι φράσεις R³⁶, R³⁷, και R³⁸.
 Η φράση R³⁶ «Κατά τη χρήση γίνεται πολύ εύφλεκτο»
 για παρασκευάσματα που τα ίδια ή εν τω μεταξύ υφίστανται ως εφ-
 φλεκτα αλλά μπορούν να καταστούν εύφλεκτα εάν απλωθούν ή η
 εύφλεκτα πηκτικά υφίστανται.
 Η φράση R³⁷ «Πολύ τοξικό σε επαφή με το δέρμα»
 για ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία, όταν έρθουν σε επαφή
 με νερό ή υγρό αέρα, ελευθέρωνουν πολύ τοξικά αέρια σε εφελκόμενες
 επικινδύνους ποσότητες: π.χ. φωσφίνιο του αρσίου, πενταβόου-
 χος φωσφορος.
 Η φράση R³⁸ «Πολύ τοξικό σε περιττωση κατάποσης»
 για ουσίες και παρασκευάσματα που αντιστοιχούν με οξέα και εκλύ-
 ουν τοξικά αέρια σε επικινδύνους ποσότητες: π.χ. υδροχλωρικό οξύ
 υψηλή θερμοκρασία και ταίρια να αναφλέγονται σε επαφή με τον
 αέρα σε θερμοκρασίες περιβάλλοντος και χωρίς καμία πρόσφορα
 εφέρεση ελεύθερα.
 Η φράση R³⁹ «Κίνδυνος πολύ σοβαρών μόνιμων βλαβών υγείας»
 για ουσίες και παρασκευάσματα που αντιστοιχούν με οξέα και εκλύ-
 ουν τοξικά αέρια σε επικινδύνους ποσότητες: π.χ. υδροχλωρικό οξύ
 υψηλή θερμοκρασία και ταίρια να αναφλέγονται σε επαφή με τον
 αέρα σε θερμοκρασίες περιβάλλοντος και χωρίς καμία πρόσφορα
 εφέρεση ελεύθερα.

- Πρέπει να χρησιμοποιούνται επίσης οι φράσεις R₂₃, R₂₁ ή R₂₅ για να υποδεικνύουν τις οδούς χορήγησης/έκθεσης.
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο T⁺ ή T (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₀** «Πιθανοί κίνδυνοι μόνιμων βλαβών υγείας».
- Υπάρχουν ισχυρές αποδείξεις ότι μπορεί να προκληθεί μηαντι-τροφέιμη βλάβη, εκτός από τις επιπτώσεις που αντιστοιχούν στις φράσεις R₄₅, R₄₆, και R₄₇, κατόπιν μιας και μόνης έκθεσης δια της καταλλήλου οδού γενικά στις δόσεις που αναφέρονται πιο πάνω.
- Επίσης χρησιμοποιείται για τις ουσίες κατηγορίας 3 καρκινογένεσης: δηλ. ουσίες που προκαλούν ανησυχία στον άνθρωπο, λόγω πιθανών καρκινογόνων αποτελεσμάτων αλλά για τις οποίες οι διαθέσιμες πληροφορίες δεν είναι κατάλληλες για να γίνει ικανοποιητική εκτίμηση. Υπάρχουν ορισμένες αποδείξεις από τις σχετικές μελέτες επί των ζώων, αλλά είναι ανεπαρκείς για να καταταγεί η ουσία στην κατηγορία 2 και για κατηγορίας 3 μεταλλαξιγένεσης:
Ουσίες που προκαλούν ανησυχία για τον άνθρωπο λόγω των πιθανών μεταλλαξογόνων αποτελεσμάτων αλλά για τις οποίες οι διαθέσιμες πληροφορίες δεν αποδεικνύουν, ικανοποιητικά, κληρονομική γενετική βλάβη. Υπάρχουν αποδείξεις από κατάλληλες μελέτες της μεταλλαξογένεσης, αλλά είναι ανεπαρκείς για να κατατάξουν την ουσία στην κατηγορία 2.
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο X₁₁ (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₂₀, R₂₁ ή R₂₂ πρέπει επίσης να χρησιμοποιούνται για να υποδεικνύουν τις οδούς χορήγησης/έκθεσης.
- R₁₁** «Κίνδυνος σοβαρής βλάβης των ματιών».
- Εάν, όταν χορηγηθούν στο μάτι του ζώου, προκαλούνται σοβαρές οφθαλμικές βλάβες οι οποίες διατηρούνται επί 24 ώρες ή και περισσότερο μετά την ενστάλαξη της προς δοκιμή ουσίας.
- Οι οφθαλμικές βλάβες είναι σοβαρές εάν τα μέσα αποτελέσματα αντιστοιχούν με τις τιμές: θολερότητα του κερατοειδούς χιτώνα από 3 και άνω βλάβη της ίριδος με τιμή άνω των 1.5. Το ίδιο θα ισχύει στην περίπτωση που η δοκιμασία συμπληρώθηκε με τη χρησιμοποίηση τριών ζώων, εάν οι βλάβες αυτές σε δύο ή περισσότερα ζώα ισοδυναμούν με κάποια από τις τιμές: θολερότητα του κερατοειδούς χιτώνα από 3 και άνω βλάβη της ίριδος με τιμή 2.
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί το σύμβολο X₁ (βλέπε και Παράρτημα I).
- Η χρήση του R₃₁ ή του R₃₅ αποκλείει τη χρήση του R₁₁.
- R₁₂** «Μπορεί να προκαλέσει ευαισθητοποίηση δι' εισπνοής».
- Εάν η πρακτική εμπειρία δείχνει ότι οι ουσίες και τα παρασκευάσματα είναι δυνατόν να προκαλέσουν αντίδραση ευαισθητοποίησης δι' εισπνοής στον άνθρωπο, με μεγαλύτερη συχνότητα από ό,τι θα αναμένετο από την ανταπόκριση ενός κανονικού πληθυσμού.
- Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο X₁₁ (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₃** «Μπορεί να προκαλέσει ευαισθητοποίηση σε επαφή με το δέρμα».
- Εάν πρακτικές εμπειρίες δείχνουν ότι οι ουσίες και τα παρασκευάσματα δυνατόν να προκαλέσουν αντίδραση ευαισθητοποίησης σε σημαντικό αριθμό ατόμων κατόπιν επαφής με το δέρμα ή βάσει θετικής αντίδρασης σε πειραματοζώα.
- Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο X₁ (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₁** «Κίνδυνος έκρηξης εάν θερμανθεί σε κλειστή ατμόσφαιρα».
- Για ουσίες και παρασκευάσματα που δεν ταξινομούνται αυτά καθ'αυτά σαν εκρηκτικά αλλά που εντούτοις μπορούν να δείξουν εκρηκτικές ιδιότητες στην πράξη εάν θερμανθούν από αρκετό περιορισμό. Π.χ. ορισμένες ουσίες που μπορούν να αποσυντεθούν με έκρηξη αν θερμανθούν μέσα σε χαλύβδινο δοχείο, δεν έχουν το ίδιο αποτέλεσμα αν θερμανθούν σε λιγότερο ισχυρά δοχεία.
- R₁₅** «Μπορεί να προκαλέσει καρκίνο».
- Χρησιμοποιείται για:
- Κατηγορία 1**
Ουσίες γνωστές ως καρκινογόνες για τον άνθρωπο. Υπάρχουν αρκετές αποδείξεις για τη διαπίστωση αιτιώδους σχέσης μεταξύ της έκθεσης του ανθρώπου στην ουσία και της ανάπτυξης του καρκίνου.
- Κατηγορία 2**
Ουσίες που θα μπορούσαν να θεωρηθούν καρκινογόνες για τον άνθρωπο. Υπάρχουν αρκετές αποδείξεις που παρέχουν ισχυρή
- υποψία ότι η έκθεση του ανθρώπου στην ουσία μπορεί να καταλήξει στην ανάπτυξη καρκίνου. γενικά με βάσει τα ανωτέρω:
- κατάλληλες μακροχρόνιες μελέτες πάνω σε ζώα.
- άλλα σχετικά στοιχεία.
- Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο τουλάχιστον: Τοξικό (T) (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₀** «Μπορεί να προκαλέσει κληρονομική γενετική βλάβη».
- Κατηγορία 1**
Ουσίες που είναι γνωστές ως μεταλλαξογόνες για τον άνθρωπο. Υπάρχουν αρκετές αποδείξεις για να διαπιστωθεί η αιτιώδης σχέση μεταξύ της έκθεσης του ανθρώπου στην ουσία και της κληρονομικής γενετικής βλάβης.
- Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο τουλάχιστον τοξικό (T) (βλέπε και Παράρτημα I).
- Κατηγορία 2**
Ουσίες που θα πρέπει να θεωρηθούν μεταλλαξογόνες για τον άνθρωπο.
- Υπάρχουν αρκετές αποδείξεις που παρέχουν ισχυρή υποψία ότι η έκθεση του ανθρώπου στην ουσία μπορεί να καταλήξει στην ανάπτυξη κληρονομικής γενετικής βλάβης με βάση τα κατωτέρω:
- κατάλληλες μακροχρόνιες μελέτες πάνω σε ζώα.
- άλλα σχετικά στοιχεία.
- Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο X₁₁ (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₁** «Μπορεί να προκαλέσει εκ γενετής παραμορφώσεις».
- Κατηγορία 1**
Ουσίες γνωστές ως τερατογόνες για τον άνθρωπο. Υπάρχουν αρκετές αποδείξεις για τη διαπίστωση αιτιώδους σχέσης μεταξύ της έκθεσης του ανθρώπου στην ουσία και των επακόλουθων μη κληρονομικών εκ γενετής ανωμαλιών των απογόνων.
- Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο τουλάχιστον T (βλέπε και Παράρτημα I).
- Κατηγορία 2**
Ουσίες που πρέπει να θεωρούνται τερατογόνες για τον άνθρωπο. Υπάρχουν αρκετές αποδείξεις που παρέχουν ισχυρή υποψία ότι η έκθεση του ανθρώπου στην ουσία μπορεί να προκαλέσει μη κληρονομικές εκ γενετής ανωμαλίες στους απογόνους. γενικά με βάση τα κατωτέρω:
- κατάλληλες μελέτες πάνω σε ζώα
- άλλα σχετικά στοιχεία.
- Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο X₁₁ (βλέπε και Παράρτημα I).
- R₁₁** «Κίνδυνος σοβαρής βλάβης της υγείας κατόπιν παρατεταμένης έκθεσης».
- σοβαρή βλάβη (σαφής οργανική διαταραχή ή μορφολογική μεταβολή με τοξικολογική σημασία) μπορεί να προκληθεί λόγω επανειλημμένης ή παρατεταμένης έκθεσης, δια της καταλλήλου οδού, σε επίπεδα της τάξης του:
- από του στόματος εις ποντικούς: ≤ 50 MG/KG (βάρους σώματος/ημέρα.
- από δέρματος εις ποντικούς ή κουνέλια: ≤ 100 MG/KG (βάρους σώματος/ημέρα.
- δι' εισπνοής εις ποντικούς: ≤ 0.5 MG/1.6 H/ημέρα.
- Αυτές οι τιμές - οδηγίες μπορούν να εφαρμοστούν άμεσα όταν παρατηρούνται σοβαρές πληγές σε μια υπο-χρόνια (90 ημέρες) μελέτη της τοξικότητας, αλλά επίσης χρησιμεύουν σαν οδηγός για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων των υπο-οξείων (28 ημέρες) ή χρονίων (2 έτη) δοκιμασιών τοξικότητας.
- Πρέπει επίσης να χρησιμοποιούνται οι φράσεις R₂₀, R₂₁ ή R₂₂ για να υποδεικνύουν τις οδούς χορήγησης/έκθεσης.
Για τις ουσίες αυτές αντιστοιχεί και το σύμβολο T ή X₁₁ ανάλογα με την ένταση του κινδύνου (βλέπε και Παράρτημα I).

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΤΩΝ R-ΦΡΑΣΕΩΝ

- R_{11/15}** Αντιδρά βίαιως κατά την επαφή με το νερό εκλύοντας αέρια λίαν ευανάφλεκτα.
- R_{15/20}** Σε επαφή με το νερό ελευθερώνονται τοξικά, πολύ εύφλεκτα αέρια.
- R_{20/21}** Βλαβερό όταν εισπνέεται και σε επαφή με το δέρμα.
- R_{20/22}** Βλαβερό όταν εισπνέεται και σε περίπτωση καταπόσεως.
- R_{20/21/22}** Βλαβερό όταν εισπνέεται, σε επαφή με το δέρμα και σε περίπτωση καταπόσεως.

- R_{21/22} Βλαβερό σε επαφή με το δέρμα και σε περίπτωση καταπόσεως.
 R_{23/21} Τοξικό όταν εισπνέεται και σε επαφή με το δέρμα.
 R_{23/25} Τοξικό όταν εισπνέεται και σε περίπτωση καταπόσεως.
 R_{23/21/25} Τοξικό όταν εισπνέεται, σε επαφή με το δέρμα και σε περίπτωση καταπόσεως.
 R_{21/25} Τοξικό σε επαφή με το δέρμα και σε περίπτωση καταπόσεως.
 R_{26/27} Πολύ τοξικό όταν εισπνέεται και σε επαφή με το δέρμα.
 R_{26/28} Πολύ τοξικό όταν εισπνέεται και σε περίπτωση καταπόσεως.
 R_{26/27/28} Πολύ τοξικό όταν εισπνέεται, σε επαφή με το δέρμα και σε περίπτωση καταπόσεως.
 R_{27/28} Πολύ τοξικό σε επαφή με το δέρμα και σε περίπτωση καταπόσεως.
 R_{36/37} Ερεθίζει τα μάτια και το αναπνευστικό σύστημα.
 R_{36/38} Ερεθίζει τα μάτια και το δέρμα.
 R_{36/37/38} Ερεθίζει τα μάτια, το αναπνευστικό σύστημα και το δέρμα.
 R_{37/38} Ερεθίζει το αναπνευστικό σύστημα και το δέρμα.
 R_{12/13} Μπορεί να προκαλέσει ευαισθητοποίηση δια της εισπνοής και επαφής με το δέρμα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΦΡΑΣΕΙΣ RO - ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΝ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ

- RO₁ «Πολύ τοξικό για τις μέλισσες».
 - Για τα γεωργικά φάρμακα που μπορεί να θανατώσουν τις μέλισσες όχι μόνο κατά τον ψεκασμό αλλά και μετά (επί 24 ώρες) (αντίστοιχο του DANGEROUS TO BEES).
 RO₂ «Μέτρια τοξικό για τις μέλισσες».
 - Για τα γεωργικά φάρμακα που μπορεί να θανατώσουν τις μέλισσες κατά τον ψεκασμό (αντίστοιχο του HARMFUL TO BEES).
 RO₃ «Σχετικά μη τοξικό για τις μέλισσες».
 - Για τα γεωργικά φάρμακα που και κατά τον ψεκασμό κάνουν ελάχιστες ζημιές στις μέλισσες (κάτω του 10%).
 RO₄ «Πολύ τοξικό για τα ψάρια».
 - Για γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή με την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες προηγμένες χώρες (αντίστοιχο του EXTREMELY DANGEROUS TO FISH).
 RO₅ «Τοξικό για τα ψάρια».
 - Για γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή με την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες χώρες (αντίστοιχο του DANGEROUS TO FISH).
 RO₆ «Βλαβερό για τα ψάρια».
 - Για γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή με την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες (αντίστοιχο του HARMFUL TO FISH).
 RO₇ «Πολύ τοξικό για τους υδρόβιους οργανισμούς».
 - Για γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή με την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες.
 RO₈ «Τοξικό για τους υδρόβιους οργανισμούς».
 - Για γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή με την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες.
 RO₉ «Βλαβερό για τους υδρόβιους οργανισμούς».
 - Για γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή με την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες.
 RO₁₀ «Επικίνδυνο για τα παραγωγικά ζώα».
 - Για γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες (αντίστοιχο του DANGEROUS TO LIVESTOCK).

- RO₁₁ «Βλαβερό για τα παραγωγικά ζώα».
 - Για τα γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες (αντίστοιχο του HARMFUL TO LIVESTOCK).
 RO₁₂ «Επικίνδυνο για τα άγρια ζώα».
 - Για τα γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες (αντίστοιχο του DANGEROUS TO GAME AND WILD ANIMALS).
 RO₁₃ «Βλαβερό για τα άγρια ζώα».
 - Για τα γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες (αντίστοιχο του HARMFUL TO GAME AND WILD ANIMALS).
 RO₁₄ «Επικίνδυνο για τα πουλιά».
 - Για τα γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες (αντίστοιχο του DANGEROUS TO BIRDS).
 RO₁₅ «Βλαβερό για τα πουλιά».
 - Για τα γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες (αντίστοιχο του HARMFUL TO BIRDS).
 RO₁₆ «Επικίνδυνο για τα ωφέλιμα αρθρόποδα».
 - Για τα γεωργικά φάρμακα που χαρακτηρίζονται με αυτή ή ανάλογη φράση από τα στοιχεία του παρασκευαστή τους, τη διεθνή βιβλιογραφία ή την έγκριση κυκλοφορίας τους σε άλλες, προηγμένες, χώρες (αντίστοιχο του DANGEREUX POUR LES ARTHROPODES AUXILIAIRES).

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ RO-ΦΡΑΣΕΩΝ

- RO₁/RO₇ «Πολύ τοξικό για τα ψάρια και γενικά τους υδρόβιους οργανισμούς».
 RO₅/RO₈ «Τοξικό για τα ψάρια και γενικά τους υδρόβιους οργανισμούς».
 RO₆/RO₉ «Βλαβερό για τα ψάρια και γενικά τους υδρόβιους οργανισμούς».
 RO₁₂/RO₁₃ «Επικίνδυνο για τα άγρια ζώα και πουλιά».
 RO₁₂/RO₁₃/PO₁₆ «Επικίνδυνο για τα άγρια ζώα, τα πουλιά και τα ωφέλιμα αρθρόποδα».
 RO₁₃/RO₁₅ «Βλαβερό για τα άγρια ζώα και τα πουλιά».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV

ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

1. Απαγορεύσεις (Φράσεις A)

- A1. «Απαγορεύεται η εφαρμογή του με αεροψεκασμούς».
 Αφορά σκευάσματα κατηγορίας τοξικότητας T⁺ (βλέπε και Παράρτημα I) καθώς και σκευάσματα τα οποία μπορεί να έχουν σοβαρές επιπτώσεις στο οικοσύστημα.
 A2. «Απαγορεύεται η εφαρμογή τους στα θερμοκήπια».
 Αφορά σκευάσματα κατηγορίας τοξικότητας T⁺ (βλέπε και Παράρτημα I).
 A3. «Απαγορεύεται η εφαρμογή του σε κατοικημένες περιοχές ή σε απόσταση 50 μέτρων από αυτές».
 Αφορά σκευάσματα κατηγορίας τοξικότητας T και T⁺ (βλέπε και Παράρτημα I).

2. Περιορισμοί για την προστασία των καταναλωτών (Φράσεις Π)

- Π1. «Τελευταία επέμβαση πριν τη συγκομιδή ... μέρες» (Εξειδικεύεται κατά καλλιέργεια).
 Αφορά όλα τα γεωργικά φάρμακα των οποίων η χρήση μπορεί να συνεπάγεται υπολείμματα σε εδάφους ή μη καλλιέργειες.

- P2. «Μην το χρησιμοποιείτε σε εδώδιμες καλλιέργειες». Αφορά μόνο ειδικές περιπτώσεις γεωργικών φαρμάκων.
- P3. «Μην χρησιμοποιείτε σπόρους επενδεδυμένους με ... (όνομα σκευάσματος) σαν τροφή ή κτηνοτροφή». Αφορά γεωργικά φάρμακα που προορίζονται για προστασία των σπόρων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΦΡΑΣΕΙΣ S ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ

Οι φράσεις για τις οδηγίες προφύλαξης χρησιμοποιούνται για τις ουσίες και τα παρασκευάσματα σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια:

- S₁ Φυλάσσεται κλειδωμένο
- Εφαρμογή:
- Για όλα τα γεωργικά φάρμακα
- S₂ Μακριά από παιδιά
- Εφαρμογή:
- Για όλα τα γεωργικά φάρμακα
- S₃ Να φυλάσσεται σε δροσερό μέρος
- Εφαρμογή:
- Σε οργανικά υπεροξειδία.
- Σε άλλες επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα με σημείο ζέσης 40°C.
- Κριτήρια χρήσης
- Υποχρεωτική για οργανικά υπεροξειδία εκτός εάν χρησιμοποιείται η φράση S₁₇.
- Συνιστάται για άλλες επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα με ανώτατο σημείο ζέσης 40°C.
- S₄ Μακριά από κατοικημένους χώρους
- Εφαρμογή:
- Σε πολύ τοξικές και τοξικές ουσίες και παρασκευάσματα.
- Κριτήρια χρήσης
- Κανονικά περιορίζεται σε πολύ τοξικές και τοξικές ουσίες και παρασκευάσματα όταν πρέπει να συμπληρώσει τη φράση S₁₃, π.χ. όταν υπάρχει κίνδυνος εισπνοής και η ουσία ή το παρασκευάσμα πρέπει να αποθηκευθεί μακριά από κατοικημένους χώρους. Οι οδηγίες δεν αποσκοπούν στο να παρεμποδίσουν μια ενδεδειγμένη χρησιμοποίηση της ουσίας ή του παρασκευάσματος σε κατοικημένους χώρους.
- S₅ Διατηρείται το περιεχόμενο μέσα σε ... (το είδος του κατάλληλου υγρού καθορίζεται από τον κατασκευαστή)
- Εφαρμογή:
- Σε αυτοαναφλεγόμενες στερεές ουσίες και παρασκευάσματα.
- Κριτήρια χρήσης
- Κανονικά περιορίζεται σε ειδικές περιπτώσεις, π.χ. στο νάτριο, κάλιο ή λευκό φώσφορο.
Διατηρείται σε ατμόσφαιρα ... (το είδος του αδρανούς αερίου καθορίζεται από τον κατασκευαστή)
- Εφαρμογή:
- Σε επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα οι οποίες πρέπει να διατηρούνται σε αδρανές περιβάλλον.
- Κριτήρια χρήσης
- Κανονικά περιορίζεται σε ειδικές περιπτώσεις, π.χ. ορισμένων οργανομεταλλικών ενώσεων.
- S₇ Διατηρείται τη συσκευασία ερμητικά κλεισμένη.
- Εφαρμογή:
- Σε οργανικά υπεροξειδία.
- Σε ουσίες και παρασκευάσματα που εκλύουν τοξικούς, επιβλαβείς ή πολύ εύφλεκτους ατμούς ή που εκλύουν λίαν εύφλεκτα αέρια ή πολύ εύφλεκτα αέρια.
- Σε ουσίες που όταν βρεθούν σε επαφή με υγρασία εκλύουν πολύ εύφλεκτα αέρια.
- Σε πολύ εύφλεκτα στερεά.
- Κριτήρια χρήσης
- Υποχρεωτική, σε οργανικά υπεροξειδία ως συνδυασμός S_{3/7/9}.
- Συνιστάται και για τα άλλα πεδία εφαρμογής που αναφέρονται πιο πάνω.

- S₈ Προστατεύετε τη συσκευασία από υγρασία.
- Εφαρμογή:
- Σε ουσίες και παρασκευάσματα που μπορεί να έχουν έντονη αντιδραση με το νερό.
- Σε ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία όταν έρχονται σε επαφή με το νερό ελευθερώνουν λίαν εύφλεκτα αέρια.
- Σε ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία όταν έρθουν σε επαφή με το νερό ελευθερώνουν λίαν τοξικά ή τοξικά αέρια.
- Κριτήρια χρήσης
- Κανονικά περιορίζεται στα πεδία εφαρμογής που αναφέρονται πιο πάνω όταν χρειάζεται να ενισχυθεί η προειδοποίηση που δίδεται από τις φράσεις R₁₄, R₁₅, κυρίως και την R₂₉.
- S₉ Διατηρείται σε καλά αεριζόμενο μέρος.
- Εφαρμογή:
- Σε οργανικά υπεροξειδία.
- Σε πτητικές ουσίες και παρασκευάσματα που μπορούν να εκλύουν λίαν τοξικά, τοξικά ή επιβλαβή αέρια.
- Εξόχως εύφλεκτα ή λίαν εύφλεκτα υγρά και αέρια.
- Κριτήρια χρήσης
- Υποχρεωτική σε οργανικά υπεροξειδία ως συνδυασμός S_{3/7/9}.
- Συνιστάται για πτητικές ουσίες και παρασκευάσματα που μπορούν να εκλύουν λίαν τοξικά, τοξικά ή επιβλαβή αέρια.
- Συνιστάται σε εξόχως εύφλεκτα ή λίαν εύφλεκτα υγρά ή αέρια.
- S₁₂ Να μη διατηρείται το δοχείο ερμητικά κλεισμένο.
- Εφαρμογή:
- Σε ουσίες και παρασκευάσματα που με τη δημιουργία αερίων ή ατμών θα μπορούν να διαρρήξουν το δοχείο.
- Κριτήρια χρήσης
- Κατ' αρχήν περιορίζεται στις ειδικές περιπτώσεις που αναφέρονται πιο πάνω.
- S₁₃ Μακριά από τρόφιμα, ποτά και ζωοτροφές.
- Εφαρμογή:
- Σε λίαν τοξικές, τοξικές και επιβλαβείς ουσίες και παρασκευάσματα.
- Κριτήρια χρήσης
- Συνιστάται όταν οι ουσίες και τα παρασκευάσματα είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν από το ευρύ κοινό.
- S₁₁ Μακριά από ... (ασύμβατες ουσίες που καθορίζονται από τον κατασκευαστή).
- Εφαρμογή:
- Σε οργανικά υπεροξειδία.
- Κριτήρια χρήσης
- Υποχρεωτική, που περιορίζεται κανονικά στα οργανικά υπεροξειδία. Εντούτοις μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις όταν το ασυμβίβαστο είναι δυνατόν να παράγει ιδιαίτερο κίνδυνο.
- S₁₅ Μακριά από θερμότητα.
- Εφαρμογή:
- Σε ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία μπορούν να αποσυντεθούν ή μπορούν να αντιδράσουν αυτόματα υπό την επίδραση της φωτιάς.
- Κριτήρια χρήσης
- Περιορίζεται κανονικά σε ειδικές περιπτώσεις, π.χ. μονομερή, αλλά δεν χρησιμοποιείται εάν οι φράσεις κινδύνου R₂, R₃ ή/και R₅ έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί.
- S₁₆ Μακριά από πηγές ανάφλεξης - Απαγορεύεται το κάπνισμα.
- Εφαρμογή:
- Σε εξαιρετικά εύφλεκτα ή πολύ εύφλεκτα υγρά και αέρια.
- Κριτήρια χρήσης
- Συνιστάται για ουσίες και παρασκευάσματα που αναφέρονται πιο πάνω αλλά δεν χρησιμοποιείται εάν έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί οι φράσεις κινδύνου R₂, R₃ ή/και R₅.
- S₁₇ Μακριά από καύσιμες ουσίες.
- Εφαρμογή:
- Σε ουσίες και παρασκευάσματα που μπορούν να σχηματίσουν εκρηκτικά ή αυτανάφλεγόμενα μίγματα με τις καύσιμες ουσίες.
- Κριτήρια χρήσης
- Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ειδικές περιπτώσεις, π.χ. για να δώσει έμφαση στις φράσεις κινδύνου R₈ και R₉.

- S₁₈** Χειριστείτε και ανοίξτε το δοχείο προσεκτικά.
 - Εφαρμογή
 - Σε ουσίες και παρασκευάσματα που είναι επικίνδυνες να δημιουργήσουν υπερβολική πίεση στο δοχείο.
 - Σε ουσίες και παρασκευάσματα που μπορούν να σχηματίσουν εκρηκτικά υπεροξειδία.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Περιορίζεται κανονικά στις περιπτώσεις που αναφέρονται πιο πάνω όταν υπάρχει κίνδυνος βλάβης για τα μάτια ή/και όταν οι ουσίες και τα παρασκευάσματα είναι δυνατό να χρησιμοποιούνται από το ευρύ κοινό.
- S₂₀** Μην τρώτε ή πίνετε όταν το χρησιμοποιείτε.
 - Εφαρμογή:
 - Σε πολύ τοξικές, τοξικές και διαβρωτικές ουσίες και παρασκευάσματα.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Περιορίζεται κανονικά σε ειδικές περιπτώσεις (π.χ. αρσενικό και ενώσεις του αρσενικού, φθοριούχα οξικά άλατα), ιδίως όταν κάποιο από αυτά μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το ευρύ κοινό.
- S₂₁** Μην καπνίζετε όταν το χρησιμοποιείτε.
 - Εφαρμογή:
 - Σε ουσίες και παρασκευάσματα που παράγουν τοξικά προϊόντα κατά την καύση.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Περιορίζεται κανονικά σε ειδικές περιπτώσεις (π.χ. αλογονωμένες ενώσεις).
- S₂₂** Μην αναπνέετε τη σκόνη.
 - Εφαρμογή:
 - Σε όλες τις στερεές επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Συνιστάται για εκείνες τις ουσίες και παρασκευάσματα που αναφέρονται πιο πάνω, οι οποίες είναι επικίνδυνες να σχηματίσουν εισπνεύσιμες σκόνες, και όταν είναι αναγκαίο για να επιστήσει την προσοχή του χρήστη στους κινδύνους εισπνοής που δεν αναφέρονται στις φράσεις κινδύνου οι οποίες έχουν αναγραφεί. Εντούτοις, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις για να προσδώσει έμφαση σε αυτές τις εκφράσεις κινδύνου, ιδίως για να προσδώσει έμφαση στη φράση R₁₂.
- S₂₃** Μην αναπνέετε αέρια/καπνούς/ατμούς/εκνεφώματα (η κατάλληλη διατύπωση προσδιορίζεται από τον κατασκευαστή).
 - Εφαρμογή:
 - Σε όλες τις επικίνδυνες υγρές ή αέριες ουσίες και παρασκευάσματα.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Συνιστάται όταν είναι ανάγκη να στραφεί η προσοχή του χρήστη σε κινδύνους από την εισπνοή, που δεν αναφέρονται στις φράσεις κινδύνου που πρέπει να αναγράφονται. Εντούτοις, μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε εξαιρετικές περιπτώσεις για να προσδώσουν έμφαση σε τέτοιες φράσεις κινδύνου, ιδίως για να προσδώσουν έμφαση στη φράση R₁₂.
 - Συνιστάται για ουσίες και παρασκευάσματα σε μορφή αεροζόλ, τα οποία είναι δυνατό να χρησιμοποιούνται από το ευρύ κοινό.
- S₂₁** Αποφεύγετε επαφή με το δέρμα.
 - Εφαρμογή:
 - Σε όλες τις επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Συνιστάται όταν πρέπει να στραφεί η προσοχή του χρήστη σε κινδύνους από την επαφή με το δέρμα, που δεν αναφέρονται στις φράσεις κινδύνου που πρέπει να αναγράφονται. Εντούτοις, μπορούν να χρησιμοποιούνται σε εξαιρετικές περιπτώσεις για να προσδώσουν έμφαση σε τέτοιες φράσεις κινδύνου, ιδίως για να προσδώσουν έμφαση στη φράση R₄₃.
- S₂₅** Αποφεύγετε επαφή με τα μάτια.
 - Εφαρμογή:
 - Σε διαβρωτικές και ερεθιστικές ουσίες και παρασκευάσματα.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Περιορίζεται, κανονικά, σε ειδικές περιπτώσεις, όταν κρίνεται ουσιαστικό να προσδώσει έμφαση στον κίνδυνο για τα μάτια, που δηλώνεται με τη χρήση των φράσεων R₃₄, R₃₅, R₃₆ ή R₁₁. Είναι τόσο σημαντικό αν αυτές οι ουσίες και παρασκευάσματα είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν από το ευρύ κοινό και η προστασία των ματιών ή του προσώπου μπορεί να μην είναι εφικτή.
- S₂₆** Σε περίπτωση επαφής με τα μάτια πλύνετε αμέσως με άφθονο νερό και ζητήστε ιατρική συμβουλή.
 - Εφαρμογή:
 - Σε διαβρωτικές και ερεθιστικές ουσίες και παρασκευάσματα.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Υποχρεωτική σε διαβρωτικές ουσίες και παρασκευάσματα και σε εκείνες στις οποίες έχει αναγραφεί η φράση R₁₁.
 - Συνιστάται σε ερεθιστικές ουσίες στις οποίες έχει ήδη αναγραφεί η φράση κινδύνου R₃₆.
- S₂₇** Αφαιρέστε αμέσως όλα τα ρούχα που έχουν μολυνθεί.
 - Εφαρμογή:
 - Σε οργανικά υπεροξειδία.
 - Σε πολύ τοξικές, τοξικές ή διαβρωτικές ουσίες και παρασκευάσματα.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Υποχρεωτική σε οργανικά υπεροξειδία.
 - Συνιστάται για λίαν τοξικές και τοξικές ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία απορροφώνται εύκολα από το δέρμα και για διαβρωτικές ουσίες και παρασκευάσματα. εκτός εάν η φράση για την προφύλαξη S₃₆ μπορεί να θεωρηθεί αρκετή όπως έχει.
- S₂₈** Σε περίπτωση επαφής με το δέρμα, πλύνετε αμέσως με άφθονο ... (το είδος του υγρού καθορίζεται από τον κατασκευαστή).
 - Εφαρμογή:
 - Σε λίαν τοξικές, τοξικές ή διαβρωτικές ουσίες και παρασκευάσματα οργανοφωσφορικά εστέρων.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Συνιστάται για τις ουσίες και τα παρασκευάσματα που αναφέρονται πιο πάνω, ιδίως όταν το νερό δεν είναι το πλέον ενδεδειγμένο υγρό έκπλυσης.
- S₂₉** Μη ρίχνετε τα υπολείμματα στην αποχέτευση.
 - Εφαρμογή:
 - Σε εξόχως ή λίαν εύφλεκτα υγρά.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Συνιστάται για τα εξόχως ή λίαν εύφλεκτα υγρά τα οποία δεν αναμιγνύονται με το νερό. Ο σκοπός είναι να αποφευχθούν τα ατυχήματα (π.χ. φωτιά, έκρηξη) και να μην επιταθούν τα γενικά προβλήματα μόλυνσης.
- S₃₀** Ποτέ μην προσθέτετε νερό στο προϊόν αυτό.
 - Εφαρμογή:
 - Σε ουσίες και παρασκευάσματα τα οποία αντιδρούν έντονα με το νερό.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Περιορίζεται κανονικά σε ειδικές περιπτώσεις (π.χ.θειικό οξύ) και μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν κατάλληλη φράση για να δώσει τις σαφέστερες δυνατές πληροφορίες, είτε για να προσδώσει έμφαση στη φράση R₁₁ είτε σαν εναλλακτική φράση της R₁₁.
- S₃₃** Λάβετε προστατευτικά μέτρα έναντι ηλεκτροστατικών εκκενώσεων.
 - Εφαρμογή:
 - Σε εξόχως λίαν εύφλεκτες ουσίες και παρασκευάσματα.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Συνιστάται για ουσίες και παρασκευάσματα που χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία, που δεν απορροφούν υγρασία. Στην πράξη δεν χρησιμοποιείται ποτέ για ουσίες και παρασκευάσματα που διατίθενται στην αγορά προς χρήση από το ευρύ κοινό.
- S₃₁** Αποφεύγετε τα κτυπήματα και την τριβή.
 - Εφαρμογή:
 - Σε εκρηκτικές ουσίες και παρασκευάσματα.
 - Κριτήρια χρήσης
 - Υποχρεωτική χρήση περιορίζεται κανονικά σε εκρηκτικά οργανικά υπεροξειδία.
- S₃₅** Πάρτε τις απαραίτητες προφυλάξεις προκειμένου να πετάξετε το

- Κριτήρια χρήσης
– Περιορίζεται, κανονικά, σε ειδικές περιπτώσεις (π.χ. ορισμένα οργανικά υπεροξειδία).
- S₁₈ Διατηρείται υγρό με ... (το κατάλληλο υγρό προσδιορίζεται από τον κατασκευαστή).
– Εφαρμογή:
– Σε ουσίες και παρασκευάσματα που μπορούν να γίνουν πολύ ευαίσθητα σε σπινθήρες, τριβή ή σε, περίπτωση σύγκρουσης, αν αποξηραθούν.
– Κριτήρια χρήσης
– Περιορίζεται κανονικά σε ειδικές περιπτώσεις (π.χ. στη νιτροκυτταρίνη).
- S₁₉ Να διατηρείται μόνο στο αρχικό δοχείο.
– Εφαρμογή:
– Σε ουσίες και παρασκευάσματα ευαίσθητα σε καταλυτική αποσύνθεση.
– Κριτήρια χρήσης
– Περιορίζεται κανονικά σε ουσίες και παρασκευάσματα που υπόκεινται σε καταλυτική αποσύνθεση (π.χ. ορισμένα οργανικά υπεροξειδία).
- S₃₀ Να μην αναμιγνύεται με ... (προσδιορίζεται από τον κατασκευαστή).
– Εφαρμογή:
– Σε ουσίες και παρασκευάσματα που μπορούν να αντιδρούν με το προσδιοριζόμενο προϊόν και να αναπτύσσουν λίαν τοξικά ή τοξικά αέρια.
– Σε οργανικά υπεροξειδία.
– Κριτήρια χρήσης
– Συνιστάται σε ουσίες και παρασκευάσματα που αναφέρονται πιο πάνω, που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν από το ευρύ κοινό, όταν αποτελεί καλύτερη εναλλακτική λύση από τις φράσεις R₃₁ ή R₃₂.
– Υποχρεωτική χρήση σε ορισμένα υπεροξειδία που μπορούν να αντιδράσουν βίαια με επιταχυντές ή με προωθητές.
- S₃₁ Να χρησιμοποιείται μόνο σε καλά αεριζόμενο χώρο.
– Εφαρμογή:
– Σε ουσίες και παρασκευάσματα που είναι πιθανόν ή σκοπεύουν να δημιουργήσουν ατμούς, σκόνη, σπρέι, καπνούς, ομίχλη κ.λπ., που δημιουργούν κινδύνους σε περίπτωση εισπνοής ή κίνδυνου πυρκαϊάς ή έκρηξης.
– Κριτήρια χρήσης
– Συνιστάται όταν η χρήση της φράσης S₃₈ δεν μπορεί να είναι η κατάλληλη. Έχει μεγάλη σημασία, όταν αυτές οι ουσίες και τα παρασκευάσματα είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν από το ευρύ κοινό.
- S₃₂ Να μη χρησιμοποιηθεί σε ευρείες επιφάνειες σε κατοικούμενους χώρους.
– Εφαρμογή:
– Πτητικές λίαν τοξικές, τοξικές και επιβλαβείς ουσίες και παρασκευάσματα που τις περιέχουν.
– Κριτήρια χρήσης
– Συνιστάται όταν είναι πιθανό να προκληθεί βλάβη στην υγεία από παρατεταμένη έκθεση σε αυτές τις ουσίες λόγω της πτητικότητάς τους σε μεγάλες επιφάνειες χρήσης στο σπίτι ή σε άλλους κλειστούς χώρους όπου συγκεντρώνονται άτομα.

5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

- 5.1. Η πρόταση για την επισήμανση της ουσίας πρέπει να απορρέει από το σύνολο των συμβόλων, των φράσεων R (κινδύνων) και των φράσεων S (οδηγίες προφύλαξης) που της προσδίνονται.
- 5.2. Η πρόταση για την επισήμανση ενός παρασκευάσματος πρέπει να απορρέει κατ' ανάλογο τρόπο προς εκείνον που χρησιμοποιείται για μια ουσία και ιδίως να βασίζεται:
- α) στον καθορισμό των κατηγοριών κινδύνου σύμφωνα με τα ειδικά κριτήρια που καθιερώθηκαν σε κάθε ειδική οδηγία (περί παρασκευασμάτων)
- β) στην εκλογή της καταλληλότερης φράσης R και S. Διότι ενώ ορισμένες φράσεις R απορρέουν απευθείας από τις κατηγορίες κινδύνου, άλλες φράσεις R και S που πρέπει να εφαρμοστούν απορρέουν από τις φράσεις R και S που προσδίδονται στο συστατικό που συμβάλλει περισσότερο στις επικίνδυνες ιδιότητες του παρασκευάσματος, σύμφωνα με τα προηγούμενα τμήματα 2 και 4.

γ) σε ορισμένες περιπτώσεις, ιδιαίτερες οδηγίες παρέχουν υποχρεωτικές φράσεις για ορισμένα παρασκευάσματα (π.χ. ναοακρυλικές κόλλες, βαφές που προορίζονται για ψεκάσμο). Στις περιπτώσεις αυτές, οι φράσεις αυτές πρέπει πάντοτε να αναφέρονται.

- 5.3. Παρόλο που η τελική εκλογή της πλέον κατάλληλης φράσης R και S εξαρτάται κυρίως από την ανάγκη να δοθούν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες, πρέπει συγχρόνως να ληφθεί υπόψη η σαφήνεια και ο αντίκτυπος της ετικέτας. Για λόγους σαφήνειας, οι αναγκαίες πληροφορίες πρέπει να είναι εκφρασμένες με το λιγότερο δυνατό αριθμό φράσεων.
Γενικά αρκούν μέχρι τέσσερις φράσεις R και μέχρι τέσσερις φράσεις S. Για το σκοπό αυτό, οι συνδυασμένες φράσεις που περιέχονται στα παραρτήματα III και IV θεωρούνται ως μόνες φράσεις. Παρόλο που είναι δυνατό να μειωθεί το σύνολο του αριθμού των φράσεων για ουσίες και παρασκευάσματα που έχουν ταξινομηθεί, π.χ. ως επιβλαβή, ερεθιστικά ή εύφλεκτα, περισσότερες από τέσσερις φράσεις R και τέσσερις φράσεις S θα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε πολύ ειδικές περιπτώσεις.
- 5.4. Όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν περισσότερες από τέσσερις φράσεις κινδύνου σε μία ουσία ή παρασκευάσμα, καθώς και ο συνδυασμός φράσεων που αναφέρεται στο παράρτημα III, είναι γενικά δυνατό να καταργηθούν οι φράσεις που αναφέρονται στον κατώτερο βαθμό ενδεχόμενου κινδύνου, εφόσον με τον τρόπο αυτό δεν μειούται η συνολική αποτελεσματικότητα των ειδικών προειδοποιήσεων. Συχνά διαπιστώνεται ότι μερικές φράσεις για επικίνδυνες καταστάσεις μπορούν να καταργηθούν με την κατάλληλη εκλογή μιας οδηγίας προφύλαξης.
Οι φράσεις R που αντιστοιχούν στα σύμβολα που περιλαμβάνονται στην ετικέτα είναι υποχρεωτικές, με τη διαφορά ότι οι φράσεις «εξόχως εύφλεκτο» ή «λίαν εύφλεκτο» δεν χρειάζονται όταν απλώς επαναλαμβάνουν τις λέξεις που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή του κινδύνου μέσω ενός συμβόλου.
- 5.5. Η τελική εκλογή των οδηγιών προφύλαξης πρέπει να έχει σχέση με τις φράσεις R που περιλαμβάνονται στην επισήμανση και με την προοριζόμενη χρήση της ουσίας ή του παρασκευάσματος:
– φράσεις S που είναι σαφώς συμβουλευτικές σε σχέση με φράσεις S παραλείπονται συνήθως από την ετικέτα, εκτός εάν χρησιμοποιούνται για να δώσουν ιδιαίτερη έμφαση σε ειδική προειδοποίηση.
– ορισμένες φράσεις S, π.χ. S₂, αναφέρονται ειδικά σε ουσίες και παρασκευάσματα που προορίζονται για χρήση από το ευρύ κοινό, ενώ άλλες φράσεις χρησιμοποιούνται ειδικά για τους εργαζόμενους. Οι φράσεις πρέπει να επιλέγονται με σκοπό την προοριζόμενη χρήση.
– ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίδεται στην εκλογή των οδηγιών προφύλαξης στις προβλεπόμενες συνθήκες χρήσης ορισμένων ουσιών και παρασκευασμάτων, π.χ. ψεκάσμο ή άλλα αποτελέσματα χρήσης αεροζόλ.

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ S – ΦΡΑΣΕΩΝ

- S_{1/2} Φυλάξτε το κλειδωμένο και μακριά από παιδιά.
S_{3/7/9} Διατηρείστε το σε καλά κλεισμένη συσκευασία και σε χώρο δροσερό καλώς αεριζόμενο.
S_{3/9} Διατηρείται σε δροσερό και καλά αεριζόμενο μέρος.
S_{3/9/11} Διατηρείται σε δροσερό και καλά αεριζόμενο μέρος μακριά από ... (ασύμβατα υλικά που υποδεικνύονται από τον κατασκευαστή).
S_{3/9/11/19} Διατηρείται μόνο στην αρχική συσκευασία σε δροσερό και καλά αεριζόμενο μέρος μακριά από ... (ασύμβατα υλικά που υποδεικνύονται από τον κατασκευαστή).
S_{3/9/19} Διατηρείται μόνο στην αρχική συσκευασία σε δροσερό και καλά αεριζόμενο μέρος.
S_{3/11} Διατηρείται σε δροσερό μέρος μακριά από /.... (ασύμβατα υλικά που υποδεικνύονται από τον κατασκευαστή).
S_{7/8} Το δοχείο διατηρείται ερμητικά κλεισμένο και προστατευόμενο από την υγρασία.
S_{7/9} Διατηρείται ερμητικά κλεισμένο και σε καλά αεριζόμενο μέρος.
S_{20/21} Όταν το χρησιμοποιείτε μην τρώτε, μην πίνετε ή καπνίζετε.
S_{21/25} Αποφύγετε επαφή με το δέρμα και με τα μάτια.
S_{36/37} Φοράτε κατάλληλη προστατευτική ενδυμασία και γάντια.
S_{36/37/39} Φοράτε κατάλληλη προστατευτική ενδυμασία, γάντια και συσκευή προστασίας ματιών/προσώπου.

- S_{36/39} Φοράτε κατάλληλη προστατευτική ενδυμασία και συσκευή προστασίας ματιών/προσώπου.
- S_{37/39} Φοράτε κατάλληλα γάντια και συσκευή προστασίας ματιών/προσώπου.
- S_{17/19} Διατηρείται μόνο στην αρχική συσκευασία σε θερμοκρασία ίση ή κατώτερη των .... °C (προς προσδιορισμό από τον κατασκευαστή).

- SZ₁₀ «Χρησιμοποιείτε μπεκ τύπου σκούπας».
- SZ₁₁ «Μην το χρησιμοποιείτε σε καλλιέργειες που δεν συνιστάται».
- SZ₁₂ «Μετά τον ψεκασμό ξεπλύντε καλά τα ψεκαστικά μέσα με .....» (εξειδικεύεται κατά περίπτωση).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΕΙΣ

1. Για το χρήστη - SY

- SY₁ «Φοράτε φόρμα, μπότες και γάντια όταν χειρίζεστε ή εφαρμόζετε το σκεύασμα».
- SY₂ «Φοράτε γάντια από νεοπρένιο ή PVC. μπότες από καουτσούκ και γιαιλιά όταν ψεκάζετε».
- SY₃ «Φοράτε κατάλληλα γάντια, μπότες από καουτσούκ, ολόσωμη φόρμα και αναπνευστική συσκευή που να προστατεύει και τα μάτια, όταν εφαρμόζετε υποκαλονισμό στα θερμοκήπια. Μην ξαναμπείτε στο θερμοκήπιο προτού αερισθεί καλά».
- SY₁ «Φοράτε γιαιλιά».
- SY₅ «Φοράτε μάσκα για σκόνης όταν χειρίζεστε ή εφαρμόζετε το σκεύασμα».
- SY₆ «Πλύντε τα πριν τα ξαναφορέσετε» (συνδυάζεται με τη φράση S₂₇ Παράρτημα V).
- SY₇ «Πλύντε τα ρούχα της δουλειάς μετά τον ψεκασμό/σκόνη κ.λπ.».
- SY₈ «Πλύντε τα χέρια και τα ακάλυπτα μέρη του σώματος πριν φάτε, πιείτε ή καπνίσετε και μετά τον ψεκασμό».
- SY₉ «Να μη χρησιμοποιείται υπό την παρουσία εγκύων γυναικών».

2. Προφυλάξεις για τη Δημόσια Υγεία - SY

- SY₁₀ «Μην αυξάνετε τις δόσεις».
- SY₁₁ «Μη μολύνετε τα νερά ύδρευσης ή άρδευσης με το φάρμακο ή τα κενά συσκευασίας του».
- SY₁₂ «Κρατείστε μακριά από την ψεκασμένη περιοχή άσχετα πρόσωπα για... ώρες/μέρες».
- Οι φράσεις SY συνδυάζονται ή και συμπληρώνουν τις φράσεις S (Παράρτημα V).

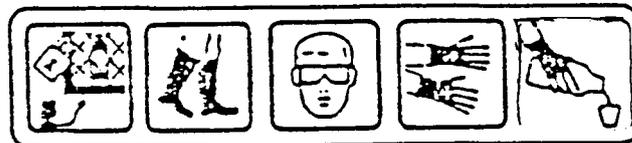
3. Προφυλάξεις για το οικοσύστημα - SO

- SO₁ «Μην ψεκάζετε ανθισμένα φυτά. Καταστρέψτε τ' ανθισμένα ζιζάνια» (αντίστοιχη φράση κινδύνου RO₁ - Παράρτημα III).
- SO₂ «Μην ψεκάζετε όταν οι μέλισσες είναι παρούσες» (αντίστοιχη φράση κινδύνου RO₂ - Παράρτημα III).
- SO₃ «Μη μολύνετε τα νερά με το σκεύασμα ή τη συσκευασία του. Αποφεύγετε τη διασπορά ψεκαστικών σταγονιδίων σε υδάτινες επιφάνειες» (αντίστοιχη φράση κινδύνου RO₄ - Παράρτημα III).
- SO₁ «Μη μολύνετε τα νερά με το σκεύασμα ή τη συσκευασία του» (αντίστοιχη φράση κινδύνου RO₅ - Παράρτημα III).
- SO₅ «Κρατείστε τα παραγωγικά ζώα μακριά από την ψεκασμένη (ή άλλη κατάλληλη λέξη) περιοχή για ....μέρες» (αντίστοιχες φράσεις κινδύνου RO₁₀ και RO₁₁ - Παράρτημα III).
- SO₆ «Κρατείστε τα κοτόπουλα μακριά από την ψεκασμένη (ή άλλη κατάλληλη λέξη) περιοχή για ....μέρες».

4. Ειδικές προφυλάξεις για τα ζιζανιοκτόνα - SZ

- SZ₁ «Φυλάξτε το χωριστά από άλλα φυτοφάρμακα, λιπάσματα και σπόρους».
- SZ₂ «Χρησιμοποιείτε χωριστά ψεκαστικά μέσα για τα ζιζανιοκτόνα».
- SZ₃ «Μη σπέρνετε και μη φυτεύετε άλλη καλλιέργεια πριν περάσουν ..... μέρες/μήνες από την εφαρμογή του» (εξειδικεύεται από τον παρασκευαστή κατά καλλιέργεια και χρονικό διάστημα).
- SZ₁ «Αποφεύγετε τη χρήση του σε ..... εδάφη» (εξειδικεύεται και αιτιολογείται).
- SZ₅ «Μη μολύνετε αρδευτικό ή πόσιμο νερό και γειτονικές ευαίσθητες καλλιέργειες».
- SZ₆ «Αν μολυνθούν τα νερά αρδύσεως να μη χρησιμοποιηθούν πριν περάσουν ..... μέρες» (εξειδικεύεται από τον παρασκευαστή).
- SZ₇ «Μην ψεκάζετε όταν φυσάει».
- SZ₈ «Μη διπλοψεκάζετε τα άκρα των ζωνών. Μην αυξάνετε τις δόσεις».
- SZ₉ «Ψεκάστε με πίεση μικρότερη από ...ατμόσφαιρες (...PSI)».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

ΣΧΕΔΙΟ I

(ετικέτα μιας στήλης)

- Εμπορικό όνομα⁽¹⁾, % Μορφή (σύντμηση)
- Κοινό όνομα⁽²⁾ (λατινική και ελληνική γραφή), % Μορφή (Ελληνική απόδοση).
- Εγγυημένη σύνθεση⁽³⁾.
- Τοξικοί διαλύτες⁽⁴⁾ (Π.Δ. 454/83).
- Στόχος για τον οποίο προορίζεται⁽⁵⁾ (Μία φράση).
- Φράση S₁/S₂ (Παράρτημα V).
- Σύμβολα, κίνδυνοι και απαγορεύσεις, εφόσον υπάρχουν.
- Προφυλάξεις για το χρήστη: Φράσεις S και SY. Παραρτήματα (V και VI_{1,2}).
- Πρώτες βοήθειες - Αντίδοτο - Τηλ. Κέντρου Δηλητηριάσεων.
- Κίνδυνοι και Προφυλάξεις για το Περιβάλλον: Φράσεις (RO και SO) Παράρτημα III και VI 3).
- Οδηγίες χρήσης⁽⁶⁾.
- Προφυλάξεις για τον καταναλωτή⁽⁷⁾: Φράσεις Π (Παράρτημα IV₂).
- Φράσεις SZ (για τα ζιζανιοκτόνα Παράρτημα VI₁).
- Φυτοτοξικότητα⁽⁸⁾.
- Συνδυαστικότητα.
- Φράσεις S που αφορούν την αποθήκευση σε σχέση με την ποιότητα του προϊόντος⁽¹⁰⁾ (Παράρτημα V).
- Χρονική σταθερότητα του σκευάσματος.
- Ημερομηνία παρασκευής⁽⁹⁾.
- Ημερομηνία λήξης (εφόσον προβλέπεται με την έγκριση).
- Αριθμ. παρτίδας-Καθαρό βάρος(όγκος)⁽¹³⁾.
- Παρασκευαστής⁽¹¹⁾.
- Αντιπρόσωπος⁽¹²⁾.
- Τυποποιητής⁽¹²⁾.
- Υποσκευαστής⁽¹²⁾

Βλέπε και επεξηγήσεις σχεδίων.

ΣΧΕΔΙΟ II

(ετικέττα με δύο στήλες)

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

- Οδηγίες χρήσης⁽⁶⁾.
- Προφυλάξεις για τον καταναλωτή⁽⁷⁾; φράσεις Π (Παράρτημα IV₂).
- Φράσεις S₂ (για τα ζιζανιοκτόνα Παράρτημα VI₁).
- Φυτοτοξικότητα⁽⁸⁾.
- Συνδυαστικότητα.
- Φράσεις S που αφορούν την αποθήκευση σε σχέση με την ποιότητα του προϊόντος⁽¹⁰⁾ (Παράρτημα V).
- Χρονική σταθερότητα του σκευάσματος.
- Ημερομηνία παρασκευής⁽⁹⁾.
- Ημερομηνία λήξης (εφόσον προβλέπεται με την έγκριση).
- Αριθμ. παρτίδας - Καθαρό βάρος (όγκος)⁽¹³⁾.
- Παρασκευαστής⁽¹¹⁾.
- Αντιπρόσωπος⁽¹²⁾.
- Τυποποιητής⁽¹²⁾.
- Υποσυσκευαστής⁽¹²⁾.

ΚΥΡΙΑ ΣΤΗΛΗ

- Εμπορικό όνομα⁽¹⁾, %, Μορφή (σύντηξη).
  - Κοινό όνομα (λατινική και ελληνική γραφή)⁽²⁾, % Μορφή (ελληνική απόδοση).
  - Εγγυημένη σύνθεση⁽³⁾.
  - Τοξικοί διαλύτες⁽⁴⁾ (Π.Δ. 454/83).
  - Στόχος για τον οποίο προορίζεται⁽⁵⁾ (Μια φράση).
  - Φράση S₁/S₂ (Παράρτημα V).
Σύμβολο τοξικότητας (Παράρτημα I)	Φράσεις R και A (Παραρτήματα II και IV ₁)	Σύμβολο τυχόν άλλου κινδύνου (Παράρτημα I)
- Προφυλάξεις για το χρήστη κ.λπ. Φράσεις S και SY (Παραρτήματα V και VI₁₊₂).
  - Πρώτες βοήθειες - Αντίδοτο: Τηλ. Κέντρου Δηλητηριάσεων.
  - Κίνδυνοι και Προφυλάξεις για το περιβάλλον: Φράσεις RO και SO (Παραρτήματα III και VI₃).

Βλέπε και επεξηγήσεις σχεδίων.

ΣΧΕΔΙΟ III

(ετικέττα με τρεις στήλες)

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ 1

- Προφυλάξεις για το χρήστη κ.λπ.: Φράσεις S και SY (Παράρτημα V και VI₁₊₂).
- Πρώτες βοήθειες - Αντίδοτο: Τηλ. Κέντρου Δηλητηριάσεων.
- Κίνδυνοι και προφυλάξεις για το περιβάλλον: Φράσεις **RO** και **SO** (Παραρτήματα III και VI₃).
- Φάσμα δράσης⁽¹⁴⁾.

ΚΥΡΙΑ ΣΤΗΛΗ

- Εμπορικό όνομα⁽¹⁾, %, Μορφή (σύντηξη).
  - Κοινό όνομα (λατινική και ελληνική γραφή)⁽²⁾, % Μορφή (ελληνική απόδοση).
  - Εγγυημένη σύνθεση⁽³⁾.
  - Τοξικοί διαλύτες⁽⁴⁾ (Π.Δ. 454/83).
  - Στόχος για τον οποίο προορίζεται⁽⁵⁾ (Μια φράση).
  - Φράση S₁/S₂ (Παράρτημα V).
Σύμβολο τοξικότητας (Παράρτημα I)	Φράσεις R και A (Παραρτήματα II και IV ₁)	Σύμβολο τυχόν άλλου κινδύνου (Παράρτημα I)
- Έγκριση κυκλοφορίας.
  - Αριθμ. παρτίδας. Καθαρό βάρος (όγκος)⁽¹³⁾.
  - Παρασκευαστής⁽¹¹⁾.
  - Αντιπρόσωπος⁽¹²⁾.
  - Τυποποιητής⁽¹²⁾.
  - Υποσυσκευαστής⁽¹²⁾.

Βλέπε και επεξηγήσεις σχεδίων.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ 2

- Οδηγίες χρήσης⁽⁶⁾.
- Προφυλάξεις για τον καταναλωτή⁽⁷⁾; φράσεις Π (Παράρτημα IV₂).
- Φράσεις SZ (για τα ζιζανιοκτόνα Παράρτημα VI₁).
- Φυτοτοξικότητα⁽⁸⁾.
- Συνδυαστικότητα.
- Φράσεις S που αφορούν την αποθήκευση σε σχέση με την ποιότητα του προϊόντος (Παράρτημα V).
- Χρονική σταθερότητα του σκευάσματος.
- Ημερομηνία παρασκευής⁽⁹⁾.
- Ημερομηνία λήξης (εφόσον προβλέπεται με την έγκριση).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΧΕΔΙΩΝ

Επεξηγήσεις επί των αναφερόμενων στα Σχέδια ετικέττας προτάσεων

1. Εμπορικό όνομα όπως έχει δοθεί με την έγκριση κυκλοφορίας του σκευάσματος και μορφή με συντεταγμένη γραφή όπως είναι διεθνώς καθιερωμένη. Περιεκτικότητα σε δρων συστατικό τοις %.

2. Το κοινό όνομα γράφεται ακριβώς κάτω από το εμπορικό με γράμματα κεφαλαία ή ίδιου τύπου με τα χρησιμοποιούμενα για το εμπορικό και όχι μικρότερα από το 1/3 του μεγέθους που χρησιμοποιείται γι' αυτό. Γράφεται με λατινική και ελληνική γραφή.

3. Εγγυημένη σύνθεση όπως ορίζεται με την αριθμ. 724676/7.4.88 Υπουργική Απόφαση Κεφ. Α παρ. 3β.γ.β. (1).

4. Εφόσον υπάρχουν.

5. Συνοπτική περιγραφή του προϊόντος και της χρήσης του π.χ. καρβαμιδικό εντομοκτόνο κατά μασητικών εντόμων.

6. Τρόπος παρασκευής του ψεκαστικού υλικού καθώς και φράση

που να επεξηγεί για ποιο είδος επέμβασης αναφέρεται η προτεινόμενη δοσολογία (π.χ. ψεκασμός κάλυψης μέχρις απορροής).

7. Περιλαμβάνει και την τελευταία επέμβαση πριν τη συγκομιδή και δίνεται για κάθε καλλιέργεια που αναφέρεται στο Φάσμα δράσης.

8. Αναφέρεται σε καλλιέργειες που περιλαμβάνονται στο Φάσμα δράσης και σε παρενέργειες που μπορεί να προκύψουν και όταν το σκεύασμα εφαρμόζεται σύμφωνα με τις οδηγίες.

9. Αναφέρεται στην ημερομηνία τυποποίησης του σκευάσματος.

10. Περιγράφονται οι συνθήκες που πρέπει ν' αποθηκεύεται το σκεύασμα και ο χρόνος που μπορεί να διατηρηθεί χωρίς υποβάθμιση στις συνθήκες αυτές.

11. και 12. Όνομα και Δ/ση.

12. Εφόσον υπάρχει.

13. Όγκος για τα υγρά. Βάρος για τα στερεά.

14. Ειδικά για τα ζιζανιοκτόνα αναφέρονται τα ζιζάνια που καταπολεμούνται τα μέτρια ανθετικά και τ' ανθετικά.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Τα Παραρτήματα που αναφέρονται στα ΣΧΕΔΙΑ αφορούν Υπουργική Απόφαση αριθμ. 83345/28.7.88.